

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 2 december 2022 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van een gynaecomastie extirpatie beiderzijds.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel B.25 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op plastische-chirurgie omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoeker aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoeker op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoeker

Verzoeker heeft last van hinderlijke borstvorming beiderzijds. De behandelend plastisch chirurg heeft d.d. 27 juli 2022 ten behoeve van verzoeker een aanvraag voor een gynaecomastie extirpatie beiderzijds gedaan. Op de aanvraag wordt aangegeven dat de BMI van verzoeker 23,8 is en dat de gynaecomastie langer dan 12 maanden aanwezig is. Daarnaast staat op de aanvraag dat sprake is van aangetoond klierweefsel, andere oorzaken van gynaecomastie (zoals verstoring van de hormonale as) zijn uitgesloten en dat sprake is van Tannerstadium M4. De behandelend plastisch chirurg refereert daarbij in bijgaande correspondentie aan de omschrijving van het Nederlands Centrum voor Jeugdgezondheidszorg van Tannerstadium M4: 'toenemende groei (bij meisjes), de tepelhof is wat verheven boven het niveau van de borst'. Volgens de behandelaar voldoet verzoeker hieraan, en is sprake van feminisatie van de borst.

Verweerder heeft de aanvraag tot vergoeding van een gynaecomastie extirpatie beiderzijds afgewezen. Er dient volgens verweerder getoetst te worden aan de voorwaarden zoals geformuleerd in de VAV Werkwijzer.¹ Verweerder voert aan dat bij verzoeker geen sprake is van een gynaecomastie waarbij gesproken kan worden van een duidelijke feminisatie van de borst, vergelijkbaar met Tanner stadium M4 of meer. Verweerder geeft aan dat de borst wel wat verdikt is, maar dat dit een mannelijke verdikking is. De verdikking is volgens verweerder niet rond, rondom onvoldoende opgebold en de bovenpool van de borst niet duidelijk afgegrensd zoals bij Tanner stadium M4. Daarnaast blijkt volgens verweerder uit de foto's dat er geen vergroting en verdikking van de tepelhof is, en geen

¹ Zie juridisch kader

verhevenheid van de tepelhof boven op de borst, zoals bij Tanner stadium M4. Ook de tepelhoven hebben volgens verweerder dus een mannelijk aspect. Er is weliswaar sprake van vet in de borst, maar niet volgens het ontwikkelpatroon van de Tanner criteria. Er kan volgens verweerder niet geconcludeerd worden dat sprake is van een verminking in de zin van de regelgeving.

Juridisch kader

Gynaecomastie is een goedaardige vergroting van de mannelijke borst(en) ten gevolge van groei van klierweefsel.

Bij plastische chirurgie en overige behandelingen van het uiterlijk gaat het voornamelijk om de aanwezigheid van aantoonbare lichamelijke functiestoornissen of verminking, zoals omschreven is in artikel 2.4, onder b, van het Besluit zorgverzekering (Bzv).

In de VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard zijn de voorwaarden voor vergoeding van een gynaecomastie extirpatie verder uitgewerkt.² Uit de werkwijzer blijkt dat vergoeding van een gynaecomastie mogelijk is, indien er sprake is van:

- aangetoond klierweefsel *en*
- hierbij geen onderliggende oorzaak is of waarbij deze reeds behandeld is *en*
- deze gynaecomastie langer bestaat dan 12 maanden.

Daarbij dient er sprake te zijn van een verminking: een gynaecomastie, waarbij er sprake is van een duidelijke feminisatie van de borst, vergelijkbaar met Tannerstadium M4 of meer³.

Er is geen vergoeding mogelijk bij:

- een BMI > 30: pseudogynaecomastie staat voorop; bij pseudogynaecomastie is er geen sprake van een ziekte of aandoening zoals bedoeld in de Zvw.
- Pijnklachten, aangezien er in de praktijk nooit een relatie is aan te tonen tussen de anatomische afwijkingen met betrekking tot het klierweefsel en de pijnklachten.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

De behandelend plastisch chirurg geeft aan dat bij verzoeker sprake is van aangetoond klierweefsel. Er is niet gespecificeerd hoe het klierweefsel is aangetoond. Ook is er geen onderliggende oorzaak van de gynaecomastie gevonden, waarbij het eveneens onduidelijk is hoe dit is onderzocht. De gynaecomastie bestaat langer dan 12 maanden en de BMI is lager dan 30.

Voor vergoeding ten laste van de basisverzekering dient sprake te zijn van een verminking: een gynaecomastie, waarbij er sprake is van een duidelijke feminisatie van de borst, vergelijkbaar met Tannerstadium M4 of meer. De feminisatie van de borst van verzoeker is echter vergelijkbaar met Tannerstadium 3. Er is niet zodanig veel vet en klierweefsel in de borst aanwezig, dat de tepelhof een tweede verhoging op de borst wordt. Er is derhalve geen sprake van een verminking in de zin van het Bzv.

² VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2021), versie 21.0. Geraadpleegd via: <https://vavolksgezondheid.nl/werkwijzers-vagzvav>

³ Zie bijlage 1 van de VAV Werkwijzer (Tanner stadia borstontwikkeling)

Conclusie

Op basis van de beschikbare informatie in het dossier kan niet geconcludeerd worden dat bij verzoeker sprake is van een verminking. Er is geen sprake van een gynaecomastie, waarbij er sprake is van een duidelijke feminisatie van de borst, vergelijkbaar met Tannerstadium M4 of meer. Verzoeker kan derhalve geen aanspraak maken op vergoeding van een gynaecomastie extirpatie beiderzijds ten laste van de basisverzekering.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verzoeker heeft geen (verzekerings)indicatie voor de vergoeding van een gynaecomastie extirpatie beiderzijds ten laste van de basisverzekering.